

O skřítkovi z roští

Sem tam máme trochu smůlu,
sem tam se něco rozbije.
Když nás honí včely z úlu,
to pak klejem "mordijé".

Nemůže snad za to skřítek?
Kdo nás dostal do těch řitek?
Však štěstí se zas okotí,
tož mu pojd'me naproti!

Kdo dnes vstoupí do rejchartického kostela, ten pochopí, jak je tahle legenda prastará. Jak je to asi dávno, kdy zašlý meč archanděla Michaela hořel jasným plamenem a oprýskaní barokní andělíčci zářili novotou? A přece je cosi v této báchorce ještě starší, neb se váže na dobu, kdy v Rejcharticích nestál pražádný Boží Svatostánek a místní chodili na mši po staré cestě do Rapotína.

Ubírali se stezkou, kterou už dnes zčásti nenajdete, neboť po ní dusají kopyta krav a dole u Rapotína i kopačky fotbalistů. Vedla tenkrát přes lesy a pak po mezích mezi políčky až ke kostelu svatého Jakuba, a proto se jí říkávalo Kostelní cesta. A přesto, že tu pěšinu vyšlapávala víra v Boha a její jméno vonělo kadidlem, tak se právě u ní usadil strašidelný skřet. No, skřet, spíš skřítek to byl. Mužiček, ne větší než dítě, ale zlosti a škodolibosti v něm bylo až dost.

A tenhle nemilý bubák číhal v hustém roští u cesty na babky, které chodily do lesa sbírat dříví. Když se pak, celičké uondané, vracely do Rejchartic s nůši či otýpkou klestí na zádech, tak si je vychutnal. Sotva ho tetka minula, vyběhl skřítek Rošťák z křoví, chvíli za ní poskakoval a pak se vyšvihl na už tak dost těžký náklad. Tu zazdalo se tetce, že nůše náhle ztěžkla, a tak zanaříkala a snažila se Rošťáka setřást. Ale kampak na něho s nějakým kynkláním! Chytil se za popruhy, nůši řádně rozhoupal a držel se jak klíště.

Chudák ženská, celá vyčerpaná, usedla do trávy u cesty a odpočívala. Po chvíli oddechu zas ztěžka vstala a vydala se na další pouť. Šlo to lépe, ale zanedlouho zas ucítila tíhu navíc, to jak skřítek Rošťák poznovu stahoval nůši k zemi. A tak to šlo dál a dál Kostelní cestou, která se změnila spíše v cestu křížovou. Teprve až tetka se skřetím parazitem na zádech dorazila na okraj lesa, kde se cesta svažovala k prvním chalupám, tak skončilo její trápení. Tam skřítek konečně přestal trojčit, sám seskočil na zem a se strašidelným chechotem zmizel mezi šupinatými javorovými kmeny.

Tak praví dávná legenda a tak to v lesích pod Bukovým kopcem chodilo léta, ba staletí. I když Kostelní cestou už nikdo z Rejchartic do rapotínského kostela nechodil, škodolibý skřítek číhal v roští dál a trápil nebohé tetky s klestím. A ty ho

chtíc nechtíc poponášely na svých nůších. Nic nepomohly prosby, nářek či klení - dle náтуры té které postižené.

A teď přichází otázka, co se asi stalo s oním skřítkem v dobách nedávnějších, už nelegendárních? Mohlo to být i takhle?

Járku! Boží mlýny melou pomalu, ale i na bubáka trapitele jednou dojde. Roky ubíhaly jak voda v Rejchartickém potoce, lesů přibývalo, ale babek s roštím naopak! Jejich výskyt byl řidší a řidší, až se z druhu ohroženého staly druhem absolutně vyhynulým.

A skřítek Rošťák neměl komu škodit, nebylo nikoho, kdo by jej poponesl. Otep dříví široko daleko žádná a doby, kdy se na houby chodilo s kosou a nůši, už byly také dávno pryč. Skřítek chřadl, stres nezaměstnanosti ho tížil, z bubáka byl bubáček, už ani výskok z roští by nezvládl.

Scvrklý a zoufalý, z posledních sil se vydal Kostelní cestou k Rapotínu a pak vzhůru zlátnoucím modřínovým lesem. V čase, kdy dřívě zezdola z dědiny cinkalo klekání, vyškřábal se na osamělou skalku ve strmé stráni. Tam v podvečer sedávala v plamenné záři zapadajícího slunce královna lesních vil.

Zkroušeně se posadil na padlý buk: "Bud' pozdravena, moudrá vílo, ty jsi moje poslední naděje."

"Ale, ale, škodolibý skřete, dopadlo na tě kladivo spravedlnosti, vid'?" Tvým strašidláckým posláním bylo totiž tetky vystrašit a pozlobit, ale už ne je trýznit a zúplna takřka umořit, je to tak, že? No a teď máš trápení ty sám!"

"Prosím, vílo, teď už vím, jak je dlouhé souzení palčivé a třeba jsem si ho i zasloužil, ale nevíš co se to děje? Proč už nikdo do lesa na dříví nechodí? Připlížil jsem se jednou až na mez nad Rejcharticemi a z houští kopřiv, které tam ovšem dřívě nerostly, jsem hleděl ze stráně dolů. Ale na pohled se nic nezměnilo, lidé bydlí ve stejných chalupách a z komínů se kouří! Jak je to možné, když v lese nikdo nezdvihne ani větévku?"

"Poslyš, jedna moje milá víla, vílinka Inka, kdysi dávno odešla za člověkem do Rapotína, ale u nich na rychtě se určitě topilo jen dřívím ze zdejších lesů. Avšak, svět se mění. Čím dál rychleji a nepochopitelněji, alespoň pro nás. Něco se vytrácí, a něco jiného se objevuje."

"Ale, co si mám počít?" zalkal skřítek, z kterého už dávno nečišela hrůza, ale jen smutek a lítost nad sebou samým. "Ty víš, co mě nemine, když nebudu vykonávat svoji strašidláckou živnost..."

"Vím, vím. Tak ale přestaň chvíli kňourat!"

"Já že kňourám?"

Rejchartice (Reigersdorf, "Richardova ves") jsou sevřeny strmými stráněmi stranou hlavního údolí. Barokní kostel sv. Michaela (1770) s rezavými hodinami, kolem něhož se točí proslavená Svatomichaelská pouť na konci září: rynek s ohništěm a světovým rozcestníkem je tehdy zcela obklopen kramáři, koláčky, břišními tanečnicemi, dětmi, klobáskami, bubenky. Krouží tu motorka i koňský povoz, to vše odtroubeno slavnostní fanfárou z věže kostela. A barokně rozvlněná kapse Panny Marie Pomocné, obnovená nedávno z trosek, svítí žlutě v zelené louce a čeká na procesí se soškou, aby jí nabídlá svoji niku ke spočinutí.

"No, na to, že jsi zástupcem řádu skřítků zlomyslníků vypadáš dost usopleně, nemyslíš? Poradím ti, ale musíš mi slíbit, že každého z postižených pozlobíš jen jednou!"

"To víš, že jo, jen mi porad!" nadskočil skřítek radostně.

Víla máchla rukou dolů do placatého údolí: "Tamhle dole, co tam vidíš?"

"Co jako?"

"No, jak se to tam blýská!"

"Ty myslíš ten podivný třpytivý kopeček, co pořád roste za těmi topoly? Jak si tam tak lebedí skřítkci Fujtajblíkovici?"

"Ale ne, já myslím to, co se blýská na císařské silnici!"

"No, nějaká nová generace formanských vozů nebo dostavníků, ne?"

"Ano. A jak se tak odtud z vršku léta dívám dolů na to lidské hemžení, tak jsem si všimla, že zrovna tuhle pod námi u cesty stávají děvečky a mládenci s velikými barevnými nůsemi na zádech. A ty hranaté povozy jim zastaví a odvezou je nahoru do hor až na nejvyšší hřbety Jesenického Království."

"Fakt? Až na Pradědovu Korunu?"

"Až tam. A vykládala mi tuhle víla Lesanka, že ti lidé s nůsemi se napijí z její Vřesové Studánky a pak šlapou dál po horských stezkách a občas funí pod tíží svých nákladů úplně jako ty tvé babky s roštím. Tož, tam bys mohl zkusit štěstí!"

"No to je paráda, díky královno, juž spěchám v tu stranu!"

"Počkej, posečkej trošku, neb není vše tak jednoduché. Tady nás sice ještě hřejí strakaté barvy v korunách mých buků, ale zajdi se mrknout z ranní paseky na Pradědovu Korunu! Od Studánkové Hory až po Čtyři Bratry nad tvým bratrancem Skřítkem jsou hřebeny už dnes bělostné jak křídla andělská. A co teprve až udeří ta pravá zima - to by tam s drkotajícími zuby přežil leda tak nějaký chlupatý troll ze severu, ale ne skřítek z roští."

Skřítkovo nadšení opadlo: "Takže je to v čudu, jo?"

"Ale ne, na zimu se přece musíš vrátit! Až zčervenají jeřabiny tam nahoře mezi klečí a kamennými moři, tak začneš hlídat oblohu. S prvními klíny divokých husí se vydáš na cestu sem dolů, domů. A když mi slíbíš ještě něco, tak ti prozradím, jak tady i v zimě můžeš s trochou obezřetnosti provozovat to své naskakovací řemeslo."

"A co ti mám slíbit?"

"Že si nezasedneš na ty nejmenší! Ale po pořádku: Až napadne sníh, tak zajdi na kopec nad Rejcharticemi či na okraj pastvin rapotínských, tam, kde na Kocůráku a v úvozu drandí děti na sáňkách. Nůše ani otýpka to sice není, ale stejně se svežeš, když děcka potáhnou ty barevné sáně do vršku. Ale ne aby tě někdo zahlédl, dneska už se na skřítky nevěří!..."

Takže, milí poutníci po jesenických hřebenech, je vám jasné, že pokud váš batoh ztěžkne na neúnosnou míru, tak nemá cenu s tím Rošťákem bojovat. Opřete svoji barevnou nůši o nejbližší skalku a možná i poděkujte v duchu potouchlému skřítkovi. Vždyť nebýt jeho, produsali byste tímhle kouskem hor ještě plni sil.

Svalte se do vřesu mezi čarokrásné třepetající se babočky, poslouchejte vítr co zpívá v horské kleči, těšte se výhledy do dolin zelených...

... a možná pak zahlédnete někde hluboko dole v tom vlnícím se moři vršků jeden nepatrný kopec s dvěma osamělými stromy na hřebeni. Tak to je Bukový, domov skřítků z roští.

"DĚTSKÝ KOUTEK NAD DESNOU":

Jak je jmenuje které strašidylko, co na něj můžete natrefit v lese?

Co je poblíž? Výhledy z Osíkova a Předního Bukového (s příslibenou rozhlednou?). Na hřebeni nad Rejcharticemi stávala hornická osada Štolnava (Prameny), ale dnes se tam prohání jen svobodný vítr po pastvinách s nádhernými výhledy na Pradědovu Korunu. Zbyly jen dvě stavení a hřbitov, vedle kterého stával kostelík sv. Jana a Pavla (1965 srovnaný se zemí tankovou divizí). Snad se nám podaří obnovit základy zmizelého kostelíka a vztýčit zde "Kříž smíření" i za zmizelé lidské osudy. Pokud se tam vydáte, vezměte s sebou kámen. Přiložte-li jej na již navezené hromady, přispějete tak svojí nezanedbatelnou troškou k obnově tohoto divukrásného místa. Děkujeme!